

Editor's Preface

All of the very great labour involved in the collection of the material contained in this work has been done by Julia Watkin and I have been responsible only for its alphabetization and printing. The purpose of this preface is to commend this work to interested scholars and, particularly, to explain the rather simple principles according to which its entries have been arranged. Briefly, these are as follows:

1. The letter "aa" (in current Danish "å") is here treated as the first letter of the alphabet and "æ" and "ø" as the last two.
2. In the first instance, entries are treated simply as a sequence or string of successive alphabetical characters and ordered solely on the basis of a sequential letter by letter comparison. Thus, "Bibl." precedes "Bidr." and "J.H." comes before "J. J."
3. In the case of otherwise identical entries, those beginning with, consisting of, or containing capital letters always precede their lower case counterparts. Thus, "A.T." comes before "a.T." and "Ord." before "ord.". Note that this principle takes precedence over all which follow.
4. In the case of otherwise identical entries, those containing no internal blank space or punctuation precede those which do. In this connection note that these features have been ordered as follows: blank space, period, colon, apostrophe, dash and comma. Thus, "Hs.t." comes before "Hs. t.", "d. h." before "d:h:", and "S.S." before "S-S".
5. Because of the variety of languages involved, accented or other variant forms of individual letters are given the same alphabetic value as the ordinary form of that letter. Thus, "{m}" has the same value as "m", "ö" as "o", "{s}" as "s", "{te}" as "te", etc.. In the case of otherwise identical pairs, normal forms precede variant ones; hence "ed." comes before "éd."
6. Italicized items are not distinguished as such.
7. Greek entries are placed according to their normally transliterated values.
8. Items beginning with a non-alphabetic character are ordered simply in terms of their alphabetic characters and follow otherwise identical items. Thus, "-bl." appears immediately after "Bl." and "(K.)" immediately after the last "K."
9. Items are ordered in the first instance according to their initial element or "string", but when these are identical they are then further ordered according to their next or second element. Thus, "Anm." meaning "Anmerkungen (German)" precedes "Anm." meaning "Anmærkningen". Similarly, in the spelling section, "au" in place of "av" precedes "au" in place of "ov".

This work will be of interest to all concerned with Scandinavian language and literature and, most obviously, with nineteenth century Danish. Of course, it will be particularly valuable to all scholars studying Kierkegaard's writings and especially useful to students beginning the serious study of his work. Indeed, all of us may now profit from a great labour already done. It is an important addition to the growing list of Kierkegaard research tools and I am glad to have the opportunity to commend it as such. I believe that Dr. Watkin's book may play a role in Kierkegaard studies similar to that of Cappelli's famous work in classical and medieval scholarship, and I am grateful to her for allowing me to have some small part in its ordering and publication.

This work has been published with the aid of Alastair McKinnon

C o p e n h a g e n

N o v e m b e r

1 9 8 0 .

Udgiverens Forord

Hele det meget store arbejde med indsamlingen af materialet til denne bog er udført af Julia Watkin; jeg har alene været ansvarlig for tilrettelæggelse og trykning. Formålet med dette forord er at anbefale nærværende bog til interesserede forskere og desuden at forklare, efter hvilke forholdsvis simple principper materialet er arrangeret. Disse er i korthed følgende:

1. Bogstavet "aa" (i moderne dansk "å") er her behandlet som det første bogstav i alfabetet, og "æ" og "ø" som de to sidste.
2. I første omgang er de enkelte former simpelthen behandlet som en sekvens eller "string" af bogstaver og er ordnet alfabetisk udelukkende på basis af en sammenligning af bogstavfølgen. Således går "Bibl." forud for "Bidr.", og "J.H." kommer før "J. J."
3. I tilfælde af iøvrigt identiske former går de, som begynder med, består af eller indeholder store bogstaver altid forud for dem med små bogstaver. Således kommer "A.T." før "a.T." og "Ord." før "ord.". Bemærk, at dette princip har forrang frem for alle de øvrige.
4. Ved iøvrigt identiske former går de, som er uden mellemrum eller skilletegn, forud for de tilsvarende, der indeholder sådanne. Bemærk i denne forbindelse, at disse skilletegn er ordnet som følger: mellemrum, punktum, kolon, apostrof, tankestreg og komma. Således kommer "Hs.t." før "Hs. t.", "d. h." før "d:h:" og "S.S." før "S-S".
5. På grund af at flere forskellige sprog er impliceret, har accentuerede eller varierende former af enkelte bogstaver fået samme alfabetiske værdi som den almindelige form af bogstavet. Således har "{m}" samme værdi som "m", "ö" som "o", "{s}" som "s", "{te}" som "te" etc.. Ved iøvrigt identiske bogstavpar går ikke accentuerede former forud for de accentuerede, for eksempel kommer "ed." før "éd."
6. Former, der oprindeligt har været trykt i kursiv, har ikke fået særskilt behandling.
7. Placeringen af græske ord er foretaget på basis af den almindeligt vedtagne omskrivningsform.
8. Forkortelser og bogstaver, der indledes med et skilletegn eller lignende, er simpelthen ordnet alfabetisk efter det først forekommende bogstav og følger lige efter iøvrigt identiske former. Således kommer "-bl." umiddelbart efter "Bl.", og "(K.)" umiddelbart efter det sidste "K."
9. De enkelte eksempler er i første omgang ordnet efter deres første element eller "string", men ved identiske former afhænger den videre ordning af det efterfølgende. Således går "Anm." i betydningen "Anmerkungen (German)" forud for "Anm." i betydning af "Anmærkningen". På samme måde går "au" brugt for "av" forud for "au" brugt for "ov".

Nærværende arbejde vil være af interesse for alle, der beskæftiger sig med Skandinaviens sprog og litteratur og især med det nittende århundredes dansk. Selvfølgelig vil bogen være særlig værdifuld for de forskere, som studerer Kierkegaards forfatterskab, ligesom den vil være yderst nyttig for studerende, som vil begynde et mere indgående studium af hans værk. Ja, vi vil alle kunne drage nytte af, at et så stort arbejde nu er tilendebragt. Det er et vigtigt bidrag til de mange allerede eksisterende hjælpemidler inden for Kierkegaard forskningen, og det er en glæde for mig hermed at få lejlighed til at give det min anbefaling. Jeg tror, at dr. Watkins bog kan komme til at spille en lignende rolle for studiet af Kierkegaard, som Cappellis berømte værk har spillet for forskningen inden for den klassiske og middelalderlige litteratur, og jeg er hende taknemmelig for at have ladet mig få en lille del i

tilrettelæggelsen og udgivelsen af den.

Dette arbejde er udgivet med støtte fra Alastair McKinnon

K ø b e n h a v n

n o v e m b e r

1 9 8 0 .

Introduction

This book is intended to help all those reading Søren Kierkegaard's Works and Papers in the original language.

As many will have experienced, this task is unfortunately made difficult by Kierkegaard's frequent use of both standard and private abbreviations. For this reason an extensive list of them is provided giving their meanings. The reader can thus find out, for example, that "efterh." means "efterhaanden", and "mskl.", "menneskelige". Since the same abbreviation may appear in differently punctuated forms, many variants are also given, e.g. "osv." and "o:s:v:" for "og saa videre". Initials followed immediately by a surname are not normally given, nor are abbreviations explained at the beginning of a passage or in a footnote. A special section is devoted to numbers and signs.

It should be noted that the editors of Kierkegaard's Papirer give some abbreviations. Those reading Danish literature on Kierkegaard will find modern abbreviations in Forkortelser, Vejledning udgivet af Dansk Sprognavn, compiled by Jørgen Jørgensen and Allan Karker, Gyldendal, Copenhagen 1975.

Spelling is another source of difficulty. Kierkegaard wrote at a time when Danish spelling was still rather fluid and there have been two main reforms since his day. The reform of 1948 turned the letter Aa into #, and ended the practice of beginning nouns with capital letters. Moreover, Kierkegaard himself was inconsistent in his spelling (e.g. "Kiøbstad" and "Kjøbstad"), even though he had a dictionary he respected at his disposal (cf. Papirer VIII,1 A 33 p. 20 and VII,1 B 194).

The spelling key helps the reader to overcome these obstacles by enabling him to use modern Danish dictionaries such as Politiken's Nudansk Ordbog or Vinterberg and Bodelsen: Dansk-Engelsk Ordbog. It lists in its left-hand columns vowels and consonants together with their modern equivalents. On the right-hand side of the page it gives some typical examples. Thus "aa for å" indicates that Kierkegaard used the letter aa, but that now it is å (example: "Aar" is now "år"), while "au for ov" indicates his use of au instead of the modern ov spelling (example: "flau" is now "flov"). An "adds c" or an "adds g" means that these letters appear in his spelling of certain words. "Auctoritet" is now written as "autoritet", and "Gjordemoder" is now "jordemoder". "Drops d" and "drops m" means that these letters are missing from certain words: "tros" is now "trods" and "Comentar" is "kommentar".

With a little practice the reader will soon see for himself whether more than one rule applies in any particular instance. In the case of, e.g. "kierlig", an example of "e for æ", the "adds i" rule also applies because in a modern dictionary it appears as "kærlig". Since the reader may find some words slightly more tricky and wish to make a note of them, several blank pages are provided at the end of the spelling section. For example, one might want to note the word "slikvorrent". Before one can find it in a modern dictionary as "slikvorn" ("slik-vorn"), the grammatical "t" ending must be ignored and the rules "rr for r" and "adds e" applied. Similarly, a beginner in the Danish language might want to note "Graa-veier" (Papirer VIII,1 A 427). Two rules apply to "veier": "i for j" and "adds e", so that the word is "vejrr" meaning "weather" and not "vejer" meaning "weighs", or "veje", "ways". Blank working space is also provided in the abbreviation section. Some useful notes giving examples of items such as danicized German words and gerunds are given at the end of the key.

It should perhaps be made clear however that these rules are in no way meant to indicate the etymology of the words concerned. They have been developed merely as a practical guide to the practical problem of where to find a particular word given in modern dictionaries. For more advanced research and studies in Danish linguistics, the reader will of course consult appropriate specialists as well as the 28-volume Ordbog over det danske Sprog. Having said this though, I must add that these rules have helped me in my reading not only of Kierkegaard, but also of other 19th century literature, and this has been the experience of other researchers who have tried this key.

English is used for any necessary information and has been chosen as lingua franca solely because it is the international language I know best. However, since this book is meant for all Kierkegaard researchers, translations of the introductions are provided in Danish, which is fast becoming the common language of Kierkegaard research.

Finally, I would like to express my grateful thanks to all who answered the many questions I asked while compiling this key. Particularly, I wish to thank the following: Professor Niels Thulstrup, Director of the Søren Kierkegaard Library in Copenhagen; Niels Jørgen Cappelørn, General Secretary of the Danish Bible Society; Grethe Kjær and lektor Paul Lier. For their kind assistance I wish also to thank: Professor Alastair and Millie McKinnon, Lorne Glazer and the McGill Kierkegaard research group; RECKU, and the Institute of Systematic Theology in Copenhagen University; Professor Howard and Edna Hong and their Kierkegaard Library in Northfield, Minnesota.

Julia Watkin

Copenhagen November 1980

Indledning

Formålet med denne bog er at give en hjælp til alle, som læser Søren Kierkegaards Værker og Papirer på originalsproget.

Som mange vil have erfaret, vanskeliggøres denne læsning desværre ved Kierkegaards hyppige brug af både gængse og private forkortelser. Derfor gives her en omfattende fortegnelse over disse forkortelser og deres betydning. Ved hjælp af den vil læseren kunne finde ud af, for eksempel, at "efterh." betyder "efterhaanden" og "mskl." "menneskelige". Eftersom en forkortelse af et bestemt ord kan forekomme i forskellige udformninger, er mange varianter også medtaget, for eksempel betyder både "osv." og "o:s:v:" "og saa videre". Initialer, der efterfølges af et efternavn, er som regel ikke medtaget, heller ikke forkortelser, hvorpå forklaringen er givet i begyndelsen af et afsnit eller i en fodnote. En særlig afdeling omfatter tal og tegn.

Det må bemærkes, at udgiverne af Kierkegaards Papirer forklarer nogle af de dér brugte forkortelser. Desuden kan de, som læser dansk litteratur om Kierkegaard, finde oplysning om moderne forkortelser i Jørgen Jørgensen og Allan Karker: Forkortelser, Vejledning udgivet af Dansk Sprognævn, Gyldendal, København 1975.

Også Kierkegaards stavemåde er en kilde til vanskeligheder. Han skrev på en tid, da reglerne for dansk retskrivning endnu var temmelig flydende, og der har været to hovedreformer siden hans tid. Reformen af 1948 erstattede således bogstavet "aa" med "å" og afskaffede brugen af stort begyndelsesbogstav i navneord. Forøvrigt var Kierkegaard selv inkonsekvent i sin stavning (sammenlign "Kiøbstad" og "Kjøbstad"), skønt han ejede en anerkendt ordbog, som han havde al respekt for (se Papirer VIII,1 A 33, s. 20 og VII,1 B 194).

Den her givne nøgle til afvigende stavemåder vil hjælpe læseren til at overvinde disse hindringer, idet den vil sætte ham i stand til at benytte nutidige danske ordbøger som Politikens Nudansk Ordbog eller Vinterberg og Bodelsen: Dansk-Engelsk Ordbog. I nøglens venstre kolonne er anført vokaler og konsonanter sammen med de tilsvarende nudanske. I højre side gives nogle typiske eksempler. Således betyder "aa for å", at Kierkegaard brugte bogstavet aa, men at det nu er erstattet af å (eksempel: "Aar" staves nu "år"), medens "au for ov" angiver brugen af et au, hvor der i nudansk bruges ov (eksempel: "flau" staves nu "flov"). Et "adds c" eller "adds g" betyder, at disse bogstaver er tilføjet i hans stavning af visse ord. "Auctoritet" staves nu "autoritet", og "Gjordemoder" nu "jordemoder". "Drops d" og "drops m" betyder, at disse bogstaver til tider udelades: "tros" staves nu "trods", og "Comentar" staves "kommentar".

Med lidt øvelse vil læseren snart selv finde ud af, om mere end én regel skal anvendes i det enkelte tilfælde. For eksempel må ved ordet "kierlig", hvor vi har "e for æ", reglen "adds i" også anvendes, fordi ordet i en moderne ordbog må slås op under "kærlig". Da læseren sikkert vil finde nogle ord lidt mere indviklede og kunne ønske at notere sig dem, er bogen forsynet med nogle blanke sider til slut i stavningssektionen. Det kunne for eksempel dreje sig om ordet "slikvorrent". Før man kan finde det i en moderne ordbog under "slikvorn" ("slik-vorn"), må der ses bort fra den grammatiske endelse t, og reglerne "rr for r" og "adds e" anvendes. Ligeledes kunne måske en begynder i dansk ønske at notere ordet "Graa-veier" (Papirer VIII,1 A 427). To regler må anvendes på "veier": "i for j" og "adds e", så at ordet bliver til "vejr" og ikke til "vejer" eller måske "veje". Blanke sider til notater findes også i

forkortelsessektionen. Nogle oplysende eksempler på tyske låneord, verbalsubstantiver med mere kan man finde sidst i nøglen.

Imidlertid bør det nok for en ordens skyld nævnes, at de her udarbejdede regler ikke angår ordenes etymologi. De er udelukkende blevet til som en praktisk vejledning for den, som ønsker at finde et bestemt ord i en nutidig ordbog. Hvis formålet er udvidede undersøgelser og studier af det danske sprog, må læseren naturligvis søge særlig vejledning og tillige benytte Ordbog over det danske Sprog (28 bind). Når dette er sagt, må jeg dog tilføje, at disse regler har hjulpet mig i min læsning, ikke blot af Kierkegaard, men også af anden litteratur fra det 19. århundrede, og den samme erfaring er gjort af andre forskere, som har prøvet denne nøgle.

De nødvendige informationer bringes på engelsk, som er valgt som et lingua franca af den simple grund, at det er det internationale sprog, jeg kender bedst. Da denne bog imidlertid er beregnet for alle Kierkegaard forskere, er de to forord oversat til dansk, som er ved at blive det fælles sprog for Kierkegaard forskningen.

Til slut ønsker jeg at udtrykke min taknemmelighed over for dem, som har besvaret de mange spørgsmål, jeg stillede, mens jeg indsamlede materialet til denne bog. En særlig tak til professor, dr. theol. Niels Thulstrup, leder af Søren Kierkegaard Biblioteket i København; generalsekretær for Det Danske Bibelselskab Niels Jørgen Cappelørn; Grethe Kjær og lektor Paul Lier. For deres venlige assistance vil jeg også takke: professor Alastair og Millie McKinnon, Lorne Glazer og The McGill Kierkegaard research group; RECKU, og Institut for systematisk teologi, Københavns Universitet; professor Howard og Edna Hong og deres Kierkegaard Library, Northfield, Minnesota.

Julia Watkin Copenhagen November 1980